

«Η πολιτισμική μας κληρονομιά σε συνδυασμό με την κλιματική αλλαγή.»

Στην περίοδο των ριζικών αλλαγών που η εποχή και οι υγειονομικές συνθήκες επιβάλλουν, ιδιαίτερα για εμάς τους εφήβους, αναδύεται ένας κόσμος αβεβαιότητας και ανασφάλειας. Η απόρριψη του μέχρι τώρα κοινωνικού δεδομένου της συντροφικότητας και η διαφαινόμενη κοινωνική περιθωριοποίηση μας γεννούν πρόσθετα προβλήματα από όσα η ίδια η εφηβεία προκαλεί.

Κατά συνέπεια, η επαφή με την παράδοση και τη διαχρονικότητα της πολιτισμικής μας κληρονομιάς είναι, ίσως, μία από τις λίγες εναπομείνουσες λυδίες λίθους της εποχής. Είναι, λοιπόν, απαραίτητο, εμείς, οι διαμορφωτές του μέλλοντός μας, να μπορούμε να απολαμβάνουμε απρόσκοπτα αυτή την προαιώνια σύνδεση με τις ρίζες και τους ανθρώπους που τις δημιούργησαν πριν χιλιάδες χρόνια σε αυτόν εδώ τον τόπο. Είναι όμως λυπηρό ότι η κλιματική αλλαγή, εκτός από τις προφανείς επιπτώσεις της στη βιοποικιλότητα, την τροφική αλυσίδα και το ίδιο το περιβάλλον ως σύνολο, πλήττει και τα ίδια τα μνημεία, αυτούς τους φορείς των πανάρχαιων ιδεών και αξιών, σε τέτοιο βαθμό που οι ίδιοι να μπορούμε να μιλάμε ακόμα και για παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· διότι ανθρώπινο δικαίωμα είναι και η γνώση της ταυτότητας και η συνείδηση του εγώ μέσα στο ιστορικό γίνεσθαι.

Η ανεξέλεγκτη ανθρώπινη δραστηριότητα της παραγωγής και της κατανάλωσης μετά τη βιομηχανική επανάσταση, με τη συνεπακόλουθη γιγάντωση της έκλυσης ατμοσφαιρικών ρύπων από τα διαρκώς αυξανόμενα μέσα παραγωγής υποβιβάζει την ποιότητα του περιβάλλοντος, οξύνοντας τις ήδη υπάρχουσες δυσχέρειες στη συντήρηση και διαφύλαξη των μνημείων αυτών. Η όξινη βροχή, αποτέλεσμα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του νέφους, οξειδώνει τα μάρμαρα που έχουν αντέξει πάνω στον ιερό βράχο της Ακρόπολης για τουλάχιστον δύο χιλιετίες. Η αμεριμνησία του σύγχρονου ανθρώπου

για τις επιπτώσεις των υλιστικών του επιλογών έχει την πρωτοκαθεδρία στο μακρύ κατάλογο των παραγόντων που ευθύνονται τόσο για την κλιματική αλλαγή όσο και για την καταστροφή των μνημείων της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

Οι κυνικότεροι των αναγνωστών θα σπεύσουν να κατηγορήσουν και να επικρίνουν τη στοχοθεσία αυτής της συλλογιστικής, επικαλούμενοι το επιχείρημα της ύπαρξης ουσιαστικότερων προβλημάτων προς επίλυση. Ανταπαντώ: υπάρχει κάτι ουσιαστικότερο από την επίγνωση της καταγωγής και του ανήκειν; Υπάρχει κάτι ουσιαστικότερο από τη δυνατότητα του εξάχρονου παιδιού να δει το βλέμμα της Καρυάτιδας στον αττικό ουρανό και την πτύχωση του φορέματος της κόρης στο γλυπτό διάκοσμο του Παρθενώνα; Ποιος μπορεί να στερήσει από τις μελλοντικές γενιές τη σύνδεση με τους προγόνους τους; Ή ποιος αμφισβητεί την παιδαγωγική αξία της επαφής με τα μνημεία αυτά; Ένα ξωκλήσι, ένα τμήμα από το παλιό κάστρο μπορούν να αποτελέσουν θαυμάσια αφορμή, για να μιλήσει κάποιος στα παιδιά για θέματα προσανατολισμού, γεωγραφίας και εθίμων της περιοχής. Ακόμα και τα μαθηματικά μπορεί κανείς να διδάξει με αφορμή ένα μνημείο, και το μάθημα να αφήσει αξέχαστες εντυπώσεις στα παιδιά, ιδίως αν πραγματοποιηθεί στο άμεσο πειβάλλον του μνημείου. Αναγνώριση γεωμετρικών σχημάτων σε μία βυζαντινή εκκλησιά, εγγεγραμμένα σχήματα, αναλογίες, να μερικά στοιχεία που μπορεί να υποδειχτούν ως δραστηριότητες σε μία τέτοια επίσκεψη.

Η αισθητική αγωγή, λοιπόν, είναι η ρίζα του πολιτισμού μας. Ο σεβασμός στα δημιουργήματα των προγόνων μας είναι αναγκαιότητα. Ο σεβασμός στα δημιουργήματα κάθε πολιτισμού είναι δείγμα ανθρωπιάς, κατανόησης και εξύμνισης της διαφορετικότητας καθώς και απόρριψης του πρωτογονισμού, της μισαλλοδοξίας και του ρατσισμού. Η κλιματική αλλαγή, ως επίπτωση της μεγιστοποίησης του κέρδους και της απεριόριστης επιδίωξης του ατομικού συμφέροντος, μας στερεί την ελπίδα για ένα μέλλον με συμφιλίωση των λαών και των πολιτισμών. Γιατί η συμφιλίωση και ο σεβασμός της διαφορετικότητας δεν είναι κενό γράμμα, ούτε ένα νομοσχέδιο προς ψήφιση· είναι η επαφή μας με

τα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και η κατανόηση των συνθηκών που τα δημιούργησαν και των λαών που τα αγάπησαν και τα "ανέθρεψαν". Όπως εξάλλου και ο ποιητής έχει πει: «Οι ναοί είναι σπαρτοί, ριζομένοι στα τοπία τους. Αφού χαλάστηκαν οι καλύβες αυτές των αθανάτων, οι άστεγοι θεοί χύθηκαν ξανά έξω στο τοπίο και μας απειλούν με πανικούς φόβους».

Είμαστε η κληρονομιά μας. Είμαστε η ιστορία μας, η ψυχή των αρχαίων μαρμάρων καθρεφτίζεται στη ψυχή μας. Κανένα κέρδος και καμία υλική απολαβή δεν είναι ικανή να μας αποκόψει από αυτά. Αιώνες επιστημών και φιλοσοφίας ρέουν στις φλέβες μας και στους κίονες των μνημείων αυτών. Από τα χώματα αυτά, πέρασαν κατακτητές και κατακτητές, οι οποίοι τα σεβάστηκαν -κατά βάση- γιατί δεν τους ανήκαν. Είναι ανεπίτρεπτο να αδιαφορούμε όταν η κλιματική αλλαγή μας στερεί το μέλλον.